

Hipuru

Godoni Vu'a Huni Harihijihuni Vaji 'Waramajina

¹ Nitama Godira vea ani ani'inijino Huni vu'a 'unama ani ani'inijino poropetia 'waravumakame amuhu núna najahara. ² 'Enakaivo ike vea túchamaikaho Hu Huni Harihi jihuni vaji nú 'warumana. 'Ene Godira aachi'a maho'okaho Huna'e rehuna nahama 'waramana. 'Ene Huni vaji 'u'o mwe'a vene 'ee uneunecha maho'okaho vesihana. ³ Godi Hu ichá'inijaho Hariaha ija'ina'omo Hu najuhana. Hariahijara raka ka'ene venajaho Godi ija'ina venuna. 'Ene Huni harurijino uneunecha mapoka ka'ene maira 'wara'eme rejajija Hu 'uninamiu'e puni tiniji navura. 'Enavo Hu kwama núni sisea sovume paranajaho akúpa huni Godi ni'ima'uri jihuni ija mana'inija'i tinia ka'ene Hu ta'arohuniji asuma hinana.

Godoni Harihijihuni Nimaa Nimajina

⁴ Hu niho'o Godoni 'ona oji'ina asitaha paranana. 'Ene Huni ihijaho ni'ima'ura 'ona oji'ina puni iha asitahana. ⁵ Godiho Huni Hariha ijá 'wama
A Nuni Hariha. Ivasi Na Oni Oma reju 'wamana.
Ija'ina'e 'ona oji'ina pina pa'waramana. 'Ene kú'o Godi ijá 'wama
Na Huni Oma reje Hu Nuni Hariha rehuna 'wamana.

⁶ Godira vea ka'ene Huni Hariha ranavume iki mwe'li roani vejino Godi kú'o ika'ina 'waramana. Veje Godoni 'ona oji'ina maho'o Hu oja ma'avara 'wamana.

⁷ Hu Huni 'ona oji'ina rone ika'ina 'waramana. Hu Huni 'ona oji'ina hwasisia sa'ine 'ee Hu pu vena'e Huni pwea vena harura puna'i rehuna 'iamana.

⁸ 'Enakaivo Huni Hariha rone ika'ina 'waramana.

Oo Godi! Oni toronuijaho majama nama apena va'una. Oni kini huni harurijaho Oni ariramaa vajijino najuhu. ⁹ A iraka arirama'iji oja mahu. 'Enavo siseijija A senamuna. Ijihuni hahi Godi, Oni Godijara 'werua ka'ene teamanama parahunijino A useta'ika'i ea 'aho'a pausetiana 'wamana.

¹⁰ 'Ene kú'o ika'ina 'waramana. A Natohwa! Mwe'a kehuni anejijaho Ara venana. 'Ene akúpa 'ee uneunecha ka'ene navujija Oni isura. ¹¹ Pu pa'are'eja vo A majama hina apena vahuna. Pu ateha puna'i sahasa rehuna. ¹² Ara pu ateha puna'i tahuahuna. Pu atehapo siserasahu ja'ina'e pu 'u'o siserasahuna. 'Enakaivo A ani'ina parehuna vo A majama ija'ina hina apena vahuna 'wamana.

¹³ 'Enakaivo Hu Huni Hariha ijá 'wama Nuni ija mana'inija'i asuma hi'eje Na Oni naka Oni mumora hari irechahuna wamana.

Ija'ina 'ona oji'ina pina pa'waramana. ¹⁴ 'Enavo 'ona oji'inijija pu ma pwea. Pu 'avena'omo Godira irechamiu'e ea irahipo maranihuna apejajihí 'ajoahura.

2

Maranúani Nimaa Nimaijaho Ija Kisi 'Unahunijina

¹ Ijihuni hahi nú iraka ka'ene hejajaho hami hami hena vwihá'ava. Vejuro'ika'i nú 'unama ani rova'ejakúna. ² 'Enavo 'ona oji'inapo vu'a ka'ene 'waravajija ani'ina parehuna. 'Ene ea sisesa ijija 'ee vupahevura ijá eha areri vajihuna. ³ 'Ena'omo nú marania parahuniji pataaro'avajaho nú eha sisea ka'ene apehunijaho ichá'ina asina'eja? Ijihuni maijaho Natohwijara 'waramana'omo ea ka'ene hejajipo ijaho nimaa 'wavara. ⁴ 'Ejumakame Godira ijí nimaa 'iamarena najahajaho aacha 'ee uneunecha ani ani vejuma rene 'ee ea areri pavehuniji vejume ea oja hwa'usahara. 'Ene Godoni 'Aveni jihuni swara ea irá vaja'iro ura renajaho Hu vajahuna.

Ea Ka'ene Nú Aheruma Roume Maranúajina

⁵ Ijihuni hahi mwe'a pini ka'ene rohunaka 'waravujaho 'ona oji'ina mwe'a kajaho pa'ajohuna. ⁶ 'Enakaivo ea pini Godoni ira vaji vena ika'ina 'waramana. Emai'jaho iraka'omo A hine hu vwihano? Emaa Puni Harihijaho iraka'omo A hina Hu vwihanamo? ⁷ A emaa venajaho Godoni 'ona oji'ini jhipuni hari ma'uako hihuna venana. 'Enavo A Huni pinana vejuma 'urine 'ee Huni iha ahasirimana. Ara Hu iji pijaharena Ara Oni iji raka ka'ene venajaho Hura 'ajoahuna vajahana. ⁸ Ara uneunecha maho'o Huni mumora hari irechamana 'wamana.

Nú uneunecha maho'o 'wavujaho pina paasi-
navara rona 'wavura. 'Enakaivo nú mai'o
uneunecha 'aho'a ka'ene Huni hara panavujija
pakivura. ⁹ 'Enakaivo nú Jesu kavara. Vea
ma'uako Hu 'ona oji'ina puni hari hinana. Iji-
huni maijaho Hura núnijihuna'e kwamana'omo
Godira vejume Huni pinana 'urine 'ee Huni iha
ni'ima'ura renana. Godira maiji vwihanúqjara
rejume Jesuho ea mapoka ka'ene mwe'akaki
hiju jihipuna'e kwamana. ¹⁰ Godira une-
unecha mapokakaho Hunijihuna'e venana'omo
Hu areri Huni harihija mapokijihuni puni pinana
veje 'urihuna. Ijihuni maijaho Hura ahija ka'ene
apena jihuna'e pu maraniajaho nimaa nimaa
renana. ¹¹ 'Ena'omo Jesuho 'ee ea ka'ene Hura
venaume ariramaa rejajija pu pu'úmo ahuma
Oma kwinuna. Ijihuni hahi Hu nú 'u'uhu Nuna
'ee ma'ipu Nuna 'ú'iro venujaho pajumuna. ¹² Hu
ika'ina 'waramana

Na Nuni vwehijija Oni iha rone pu 'warahuna.

Na sosi epuni vaji A rone javaa vene
ta'arorahuna 'wamana.

¹³ 'Ene Hu kú'o ika'ina 'waramana.

Nuni nimairoa Huni vaji nahuna 'wamana.

'Ene Hu kú'o ika'ina 'waramana

Ike kaha! Na 'ee harihija ka'ene Godira vajihajihuni
kiha! 'wamana.

¹⁴ Ijihuni maijaho Godoni harihijijija emaiji-
huna'e pu haha 'ee 'aa rukina. 'Ejume Jesu 'u'o
roe haha rukina rene 'ee 'aa rukina rejume emaa-
puni 'unamiji nahejara. Hu Emaa renajihuna'e
Hu areri kwahuna. Setanira kwamasahuri
harura ka'ene 'unanamuji Jesura kwavakame
harura kajaho tira'usaha para'amarono ijihuna'e

Emaa renana. ¹⁵ Ike 'unama nikwisu'inakino ea ka'ene kwahuna juvi'ini jihipuni pwea rena hijuji ni'ajiha kwamana. ¹⁶ Nú niheju. Jesura roajaho Hu Eparahami oni amuhija ni'aji'ahauma roana kaivo Hu 'ona oji'ina pani'aji'iro roana. ¹⁷ Ijihuni hahi Jesuho emaa ichá'ini ja'ina'e Hu 'u'o ija'ina'e renana. Ijihuni maijaho Hu areri hami 'ahúe 'ee núni Ni'ajúhi'ina rena Godoni una'i majama 'ajouhuna. 'Ene Hu areri emaa-puni swasa vejakame puni sisea pa'arehuna. ¹⁸ 'Enajihuna'e Hu ori'ini va'e ahija apene 'ee venaka vaji va'ana. 'E'ira'omo nú ahija ape'eja ho venakúa vaji va'avajaho Hu areri ni'ajúhuni jihuna'e avanana.

3

Jesuho Ni'ajúhi'ina Natohwa Ka'ene Mosisi Asimajina

¹ 'Enajihuna'e vwehu nuna ariramaa Godoni ehija ka'ene Godoni ari va'iro va'ukije Jesu Godoni Apasoru 'ee Ni'ajúhi'ina ni'iniji nú rona 'waravuji vwiha'avara. ² Hu Godi ka'ene Hu iji pijaha jihuna'i majama hami venuna. Areri Mosisira Godoni vu'a 'wavuri sei uneunecha mapoka ka'ene navuji majama hami venuja'ina venana. ³ Mosisi oni pinana ka'ene ta'arohunijaho Jesuni pinana ka'ene ta'arohunijara niho'o ni'ima'ura. Areri ara mavarasa'ina ka'ene vejaji ta'arohujaho ea ka'ene ara kaji venaji ta'arohujara asima paranana. ⁴ Ara kwinu kwino ea ka'ene ara veji'inijara venuna kaivo Godiho uneunecha

maho'o Hu vesihana. ⁵ 'Enakaivo Mosisiho pwearu rene Godoni sei majama hami 'ajohi'i venuna. Hu raka ka'ene kame henajaho túna'i ijija rona 'warahuna. ⁶ Keriso ka'ene Godoni Harihijara majama hami Huni sea 'ajohuna. 'Ena'omo nú nimaa roji'i ija kisi 'unanama hina va'e uri use'avajaho nú sea kajina.

Godoni Ehipo 'Ojuta Hwena Hihunijina

⁷ Ijihuni hahi Godoni 'Avena ika'ina 'waramana.

Iviasi ja Huni ira he'avajaho ⁸ ja joni oja paveja kisina re'ama. Areri Isureri opo nechi riri Godina'i ninakarame 'ee pataarohe 'ee vena kavaja'ina pave'avara. ⁹ Nechi'a kajine joni opipo Na pu ajihukivi'i pu hine Na vena kivara. Nara raka ka'ene ea areri pavehunaka juara mapoka mapoka (40) vaji vejujaho pu nikavi'i pataarorihara. ¹⁰ 'Ejumakame Na ike amuja ka'ene hijukipo ajinivumakame Na ika'ina 'waravuta. Puni ojijaho veko veko nikwinu Na túchahehunijiruna. 'Ene raka ka'ene ve'avarono 'waravujaho pavejura. ¹¹ Nuni sena vaji ika'ina 'waravuta. Pu niho'o Nuni tinia ka'ene 'ojuta hwena hihunijaho pava'e use'eja 'iavuta.

¹² 'Enakúne vwehu nuna hami vwiha'avara! Vejuro'ika'i joni oja sisea 'ee panimaa rojajara veje Godi ka'ene majama hiji'iniji túchaha'ejakúne vwiha'avara. ¹³ 'Enajihuna'e iviasi 'warumu kaja'ina'e veku veko 'wame ni'ajara'avara. Vejuro'i joni vaji ea pina siseijara pisimie huni oja kisima'ura rehuna. ¹⁴ 'Enavo nú

ija kisi 'uname marako nú hami vejaja'ina'e hami vena va'e uri use'avajaho nú Jesu pu'úmo Huni uneunechijaho ahuma 'ekahuna. ¹⁵ Ruramare'e 'waravukaho parunami'avara.

Iviasi ja Huni ira he'avara. Ja joni oja paveje kisina re'ama. Areri Isureri opo nina karame pataaroriha ja'ina pave'avara 'iamana.

¹⁶ Ea ijija irahipo Huni ira heji'i Godina'i nina karame 'ee pataarohare? Ea ka'ene Ijipiti rene Mosisira aherama roajipo avajare? ¹⁷ 'Ene ea irahipo juara mapoka mapoka (40) vajijaho Godi vejume ajimane? 'Ú ea ka'ene nechi'i sisea vejumakame kwamasahajine? ¹⁸ 'Ee ea irahija'e Godi Huni sena vaji pu pava'e Huni tinia ka'ene 'ojuta hwena hihunijaho usehuna 'waramane? 'Ú Hu ea ka'ene Huni ira hene pavejuihi rona 'waramane? ¹⁹ Ijihuni hahi nú ivi'a kivujaho pu Huni 'ojuta hwena hihuni tinijaho pavahuna. Ijihuni maijaho pu Godi panimaa roju.

4

¹ Nú va'e 'ojuta hwehunijaho Godi nahama 'waramana'omo majama ija'ina namu. Ijihuni maijaho ja ea 'ahopo ijí pavahuni jihuna'e tea junumuna. ² Godira 'ojuta hwehuni tinijaho amairiaramana. 'Ena'omo ijaho vu'a maa maiu'ina ka'ene iviamaa nú 'warumukaho nikwisu'ina kaji pu 'waravara. 'Enakaivo ijí vu'a kajara pu ni'ajihuna pana. Ijihuni maijaho Godira raka ka'ene 'waramajaho pu panimaa rojara. ³ 'Enavo nú ea ka'ene nimai roji'inijiru ijí Huni 'ojuta hwena hijuri tinijaho vahuna

kaivo ea ka'ene panimai roji'inijija Godi ika'ina 'waramana.

Nuni sena vajijino ika'ina 'waravuta. Pu niho'o pava'e Nuni tinia ka'ene 'ojuta hwehuni-jaho use'eja 'iamana.

⁴ Nú nihejura. Godoni ira vaji vea iropu no'o ijí rone ika'ina 'waramana. Na kaukara vena va'u va'u vea iropu no'o ijaho 'ojuta hwena hijuta 'iamana. ⁵ 'Ene Godoni ira pina vaji ika'ina 'waramana. Pu Nuni 'ojuta hwena hijuri tinijaho pava'e use'eja 'iamana. ⁶ Ijihuni hahi Godoni 'ojuta hwejuri tinijara namujaho emaapo ijí vahuni jihuna'e namu. 'Enakaivo ea ka'ene marako vu'a maa maiu'inake hejajija pu tinia kajaho pava'ara. Ijihuni maijaho pu Godi panimaa rojara. ⁷ Ijihuni hahi 'ojuta hwena hihuni tiniji vahuna'e Hu vea pina amairia ranamana. 'Ena'omo vea kajaho iviamaina. Godira vu'a ka'ene nimarako pu 'waramajaho Hu kú'o Teviti 'waramarena ika'ina 'waramana. Iviasia ja Huni ira hena ve'avara vo joni oja paveje kisina re'ama 'wamana.

⁸ Ike 'ojuta hwena hihuni tinia maiu'inakaho Kenani Josuara aherama va'e arumajaho parona 'waravu. Ijí tinia kaji re'ipisa Godiho 'ojuta hwena hihuni tinia pina parona 'warava'a. ⁹ Ijihuna'e vea pina namuna'omo Godoni ehija Sapati kaji 'ojuta hwehuna. ¹⁰ 'Ena'omo ea irara Godoni 'ojuta hwejuri tinia kaji va'ajaho huni kaukara ka'ene venajara pa'arejume 'ojuta hwe'iro va'ana. Areri Godira Huni kaukara ve paramarena 'ojuta hwena ja'ina'e hwenana. ¹¹ Ijihuni hahi nú harura venareje

ijí 'ojuta hwena hihuna kaji vahuna. 'Enavo ea irahipo panimaa ro'avajaho areri Isureri opo panimaa rojaja'ina'e ve'ava jihuna'e pu tinia kajaho pavahuna. ¹² Godoni irijaho mai'o hiji'ini harurijara itu'o'una paranana. Huni enijaho so'wa ka'ene 'ena ronu ronujaho asitaha paranana. 'Ena'omo so'wa kajihuni enijara nuni ura 'ee vwihijaho 'uhua aruma va'e 'e'uhuna. 'Enareje núni oja ichá'inijaho najuha parahuna. ¹³ Uneunecha mapoka ka'ene venaji paki'eje nahuna pa'amaa. 'Ene uneunecha mapokakija Huni nia 'ahijaho samaumaa areri maisu namijuja'ina. Ike Godikara raka ka'ene nú vejujaho veje samaahiravakame nú ijihuni maijaho Hu 'warahuna.

Jesuhó Ni'ajúhi'ina Natohwa Ka'ene Arira Ni-maa Nimaijina

¹⁴ Ijihuni hahi Jesu ka'ene Godoni Harihijaho núni Ni'ajúhi'ina Mavarasa'ina Ni'ima'urijara akúpi 'ahi va'ana. 'Ena'omo nú ijihuna'e Hu ija kisi 'uname nimaa roji'i hina apena vahuna. ¹⁵ Ike núni Ni'ajúhi'ina Ni'ima'urakara núni ajuasinijaho hena kamuna. Ijihuni maijaho venakúa ka'ene nú va'e aruvukaho Hu 'u'o ija'ina va'e arumana vo Hu sisea kwinu pavenana. ¹⁶ 'Enakúne núni Godi mavwihanúa aremu jihuni toronu rori paju'ika'i Huni una'i va'ajiva. 'E'avajihuna'e Huni numisaraa 'ee mavwihanii'inijaho nú pivusa'avajaho Hu ni'ajúha vajúhuna.

5

¹ Nitama sosi puni ni'ajihi'ina nato hwa emaa'e iji pijahu'e hura emaa 'aho'ijihini punijihuna'e Godoni una'i ni'ajihuna. 'Ejukame pura puni swara ka'ene 'eka roe vajahujaho hura 'eke punijihuna'e Godoni swasa venana. 'Ene kú'o puni sisei jihuni swara ka'ene 'eka roe vajahujaho hura 'eke puni sisei jihuna'e swasa venana.

² 'Ene hu emaa'omo hu areri kivi'i ea ka'ene pivusahi'ina 'ee ani ani ro vai'iniji ni'ajihuna. Ijihuni maijaho hu ija'ini jihuni hahi hu areri ni'ajihuna. ³ Ijihuni hahi hu ea 'ahopuni sisei jihuni swasa vene 'ee huni sisei jihuni swasa 'u'o venuna. ⁴ Ei pini hu maori'ini urareje ni'ajihi'ina nato hwa rejakame ea na ta'aroriha ro'amajaho hu parahuna. 'Enakaivo Godira Eroni iji pijaha ja'ina'e pija'amaji rehuna. ⁵ Ijihuni hahi Kerisoho Hu ori'ini ta'arosaravakame ijihuna'e Ni'ajihi'ina Nato hwa rehuna pana. 'Enavo Godi ka'ene ika'ina 'waramajara

A Nuni Hariha 'ee Na iviasi Oni Oma 'wamajara iji pijahana 'wamana.

⁶ 'Enakaivo ea pina Godoni ira vaji vena ika'ina Hu rona 'wamana.

A Merakisiteka oni amuja'omo Ni'ajihi'ina Nato hwa ka'ene majama hina apena vahunjina 'wamana.

⁷ Ve'a ka'ene Hu iki mwe'i hinajino Hu pakwahuniji ni'aja'amarono Godoni siporua 'onarena ira ajira 'ee niravi'i jarimana. Hu Godoni siporua 'onajihuni maijaho Hura Huhusu ni'ajahuni jihuna'e 'onana. 'Ejumakame Godi Huni siporua henajihuni maijaho Hu Godoni

hura venana. ⁸ Jesu Godoni Hariha vo ahija ka'ene Hu apena jihuna'e Omahoni ira hene veji'ina renana. ⁹ Ijihuni hahi Godira vejume Hu Ni'ajúhi'ina Natohwa ariramaa renana. 'Ena'omo Jesuho majama hihuni Anesura'omo ea irara Huni ira hena ve'amajaho hu majama hihuna. ¹⁰ Jesu Merakisiteka oni amuja'omo Godira Hu iji pijahume Hu Ni'ajúhi'ina Natohwa renana.

Nimairoa Patúchahahuni Jujuvua

¹¹ Nú Huni vu'a 'aho'a mapoka 'warahuna vo ja pahehuna kivu. Ijihuna'e nú ichá'ina vu'a ja 'warave he'eja? ¹² Ja Godoni ea nitama ora. 'Ena'omo ja areri ea 'aho'a najahune sa'ina. 'Enavo ea 'ahopo roe ja ni'ajihe Godoni ea mai'o rejare puni vu'ijaho ja kú'o 'warahuna. Ja areri musia sa'ina'omo ja musaru iju kaivo 'iruma kaisina ja paijura. ¹³ 'Ena'omo ea irara musaru iji'i hinujaho hu mai'o Godoni ira ariramaijaho areri pahenu jihuna'e hu musia. ¹⁴ Godoni ea emaakina rejajija puni 'irumijaho kisina. Pu opuipo rakijara maa 'ee rakijara siseijaho nasarama hena kavi'i maijiru vejura.

6

¹ 'Enakúne Keriso oni ea mai'o rejari vu'a hura hara pahine nasaravi'i na'avara. 'Enavo harura vena paramareje Keriso oni vaji emaakina re'avara. 'Enajihuni hahi nú kú'o 'unama vu'e sisea areha 'iahuni vu'a pa'warame 'ee Godi nimaa roha 'iame hura hara pa'warahuna. ² 'Ene kú'o pa'unama vu'e toa samauri vu'a

'ee ija húmata 'ahi irechamiuri vu'a 'ee kwa-
 masahi'inijipo kú'o 'urihuni vu'a 'ee 'otua vene
 majama eha sisea apehuni vu'a kú'o hura
 hara pa'warahuna. ³ 'Enajihuna'e Godoni ura
 re'amajaho nú ija'ina vehuna. ⁴ Ikaho ea
 ka'ene hanaji'ina nihena kavajihipuni vu'a. Pu
 akúpa huni swara mamajaho niapene 'ee Godoni
 'Avena apejara. ⁵ 'Ene pu Godoni irijihuni mai-
 jaho hene 'ee harura ka'ene mai'o rohunjija
 nihena kavara. ⁶ 'Enakaivo pu Godi ranama
 va'ajihuna'e pu puni sisea vwihana temukave
 are'ika'i kú'o 'unama rohuna areri pana. Ijihuni
 majaho pu kú'o Godoni Harihiji korosi 'ahi 'anae
 ranavu'e Hu jumuja'ina vena avaju. ⁷ Godira
 juara meji'iniji merajaha jihuna'e neha pinare'e
 kukua huna 'urina marasahura. ⁸ 'Enakaivo
 juasi'a kajara ija oma rukine 'ee 'witita ijipo
 'urine rare'avajaho juasi'a maa pa'ana renana.
 Ijihuna'e juara anesurijara namahareje veni jae
 rehuna. ⁹ Ehu núne ka'ene nú ja oja mihukije
 nú 'waravu jihuni majaho ja ija'ina 'iamareje
 'warahuna pana vo joni majara ijija asitahana.
 Ja Godoni ea renareja marania ja'ina'e hina
 vahuna. ¹⁰ Godi nimaa nimaa'omo ja Huni iha
 'ahijino kaukara ka'ene veji'i Hu oja mahe 'ee
 jara Godoni ehija ka'ene oja mihare'e ni'ajihe
 apena vai'i hijukaho Hu paruhuna. ¹¹ Núni uri-
 jaho jara ea ka'ene oja mihujaho majama nama
 apena vahuna ura renua paranu. Ijihuni majaho
 raka ka'ene ja 'ajaha hijujihuni majaho nimaa
 roe 'e'uje kahuna. ¹² Ja paucha'asa'avara kaivo
 ea ka'ene Godi nimaa rone raka ka'ene nahama
 'waramaji ape'iro 'ajaha hijuja'ina'e hi'avara.

*Godira Nimaa Nimaa Ka'ene Nahama
'Waramajina*

¹³ Godira Eparahami nahama 'waramajaho Hu ichutoa papikivi'i 'waramana. Ijihuni maijaho ea pini Hu asima hihuna pana. Ijihuni hahi Hu Huni iha 'urahi'i nahama 'waramana. ¹⁴ Hu ika'ina 'waramana. Na a nimaa nimaa merajahuna. 'Ene Na nimaa nimaa a vena'e oni amuhija mapoka mapoka rehuna 'wamana. ¹⁵ 'Enajihuna'e Eparahami nahama 'warama kaji masuani 'ajaha hina va'u va'o va'e piunamana. ¹⁶ Ea pu ichutoa pikivujaho pu asitahi'ini jhipuni ihi 'urihi'i ichutoa pikivura. Ija'ina ka'ene pu vejujaho pu ira'asina pa'wa'avarono avajura. ¹⁷ 'Unama nikwisu'ina kaja'ina'e raka ka'ene Godira nahama 'waramujaho Hu venuna. 'Ena'omo ea ka'ene Godira nahama 'waramajija Godiho Huni vwiha ani pave'ena 'wavi'i hihuna'e Godi ura rena paranu. ¹⁸ Ijihuna'e Godiho Huni ihi 'urahi'i nahama ea 'waramuna. Ike no'okija ani ani vehuna pana. Ijihuni maijaho Godiho ira'ata areri pave'ena. Ijihuni hahi nú ea ka'ene Huni niha vaji va'ajija nú paju'ika'i Hu raka ka'ene nahama 'waramajaho ija kisi 'unanama hihuna. ¹⁹ Ike nimairoa ka'ene nú apejakaho núni 'avena ni'ajahe niho'o kikisina rehunijina. Ike nimaaroakaho nimaa nimaa 'ee kikisina namihunijine 'ee ateha ka'ene tanumanamaji areri va'e aruhunijina. ²⁰ Jesura ijí ateha ka'ene tanumanama jihuni vajijaho núnijihuna'e Hu va'e urana arumana. Hu Merakisiteka oni amuji jihuni vaji Ni'ajúhi'ina Natohwa rena hinu.

7

Merakisiteka Ni'ajihi'ina

¹ Merakisiteka Serami opuni kinia 'ee Godi Ichutoi Maa ka'ene ni'ima'uri jihuni ni'ajahi'ina natohwa. Vea ka'ene Eparahami va'e kinia mapokijihni pu'úmo ajira vene hura rarene 'anie parana roumakame Merakisitekara 'unamutoi piuname Eparahamiho merajahana. ² 'Enarena Eparahamira ajira vene kinia 'anii rana'ika'i puni kukua mapoka 'eka roana. 'Ena'omo kukua kajihuni taisijaho Godona'e pwinana'a Merakisiteka vajahana. Merakisiteka 'wavujihuni majaho Kinia Ariramaa 'ee hu Seramiopuni kinia. Serami 'wavujihuni majaho Matauvi'ina. ³ Merakisiteka oha oma pa'ane 'ee hu amuja ichihi rena roajaho paheji'ina. 'Ene hu nahejajaho pahena pakame 'ee huni hia aneja púsa paheji'ina. 'Enakaivo hu majama ni'ajihi'ina rena apena va'ana. Hu Godoni Harihiji vare'ina. ⁴ Merakisitekara hu ichá'ina ni'ina renaji vwihaha. Eparahami Isureri opuni ea tamanijara huni kukua taisi pwinana'a vajahaji vwihaha. ⁵ 'Ene Rivai oni amuhija ka'ene ni'ajihi'ina rejajipo Mosisi oni tamanijara 'warama ja'ina'e taisi emaapuni vaji nanae 'ee puni kachi'ina vaja 'u'o nianaara. ⁶ 'Enakaivo Merakisitekaho hu amuja ichihi rena roajaho pahene 'ee Rivai oni amuja vaja parena roana vo Eparahamira Merakisiteka taisi vajahana. 'Ene Godira Eparahamiho nahama 'waravi'ina vo Merakisitekara merajahana. ⁷ 'Enavo ea mapoka paninakaravu

vo nihena kavu. Ea ka'ene ea pina merajahu-jaho hura hu asimajihuna'e avanu. ⁸ Jua puni sosi 'ajohi'inijija ea pununa'i taisi vejura vo pu kwamasahura. 'Enakaivo Merakisitekaho 'u'o ea hununa'i taisi vejura vo hu majama hina apena va'ena. ⁹ Rivaiho Eparahami oni 'aa rena na'eme Eparahamira taisi ka'ene Merakisiteka vajahajaho Rivai 'u'o huni taisi vajahu ja'ina renana. ¹⁰ Rivaiho panaheji'ini vejijino Merakisitekara Eparahamiho piunamana. ¹¹ Rivai epo kaukara ka'ene vejujara reje nú Godoni ea re'ipisa rakijihuna'e Godi núni ni'ajúhi'ina Eroni oni vaji paranavume ro'eme Hu Merakisiteka oni vaji ranavume roane? ¹² 'Ena'omo sosi ni'ajihi'ini jhipuni 'unamijaho ani'ina rene 'ee varapiji 'u'o ani'ina renana. ¹³ Ijihuni hahi núra Ea ka'ene rona 'waravujaho amuja ani'ina rona 'waravu. 'Ene Huni amuhija ea pina swasa vejuri tini kaukara paveji'ina rona 'waravu. ¹⁴ 'Ene na 'waravujihuni maijaho nuni Natohwa ka'ene Juta oni amuja vaji rena roaji rona 'waravu. 'Enavo Mosisira Juta oni amuja vaji ea pina sosi ni'ajihi'ina parehuna 'wamana.

Ea Pina Ni'ajúhi'ina Merakisiteka Vare'ina

¹⁵ Ni'ajihi'ina pina Merakisiteka vare'ina ka'ene roajaho samaumaa renana. ¹⁶ Hu roe Ni'ajihi'ina renajaho Rivai opuni tamana vejakame Hu Ni'ajihi'ina rehuna pana. 'Enakaivo Huni hiijihuni harura majama namajihuna'e Hu ni'ajihi'ina renana. ¹⁷ 'Ene Hu rone ika'ina 'wamana

A majama Ni'ajih'i'ina Merakisiteka vare'ina rena
apena vai'i nahuna 'wamana.

¹⁸ Ni'ajih'i'ina rehuni varapa mapokijija maho'o 'eka ani irechavume paranana. Ijihuni maijaho varapa kajija ajuarasahe harura parajara. ¹⁹ Ijihuni maijaho varapijara rejume ariramaa parejara. 'Ene iviamai ijihuni tinijaho unenu pina mavarasa'ina apejara. Ijihuna'e ijaho Godoni nini roajina. ²⁰ Godira Huni iha 'urahi'i A majama Ni'ajih'i'ina rena apena vahuna 'wamana. ²¹ Pu ichutoa pikivi'i 'warave ni'ajih'i'ina rehuna pana kaivo Godira Huni ihi 'urahi'i Jesuru ika'ina 'waramana.

Natohwijara Huni iha 'urahi'i raka ka'ene
'waramajaho ani pavehuna. A majama
Ni'ajih'i'ina rena apena vahuna 'wamana.

²² 'Enajihuni hahi Jesu Huhusu ike nahama 'waramakaho veje marana parahuna. ²³ Nitama sosi ni'ajih'i'ini jihipuni ani'ini'ijaho ikena pu sosi ni'ajih'i'ina ea mapoka rejura'omo ea kwinu kwamujaho ea pini huni tinia apena apenuna. ²⁴ 'Enakaivo Jesura ea Ni'ajih'i'ina renajaho Hu majama hiji'ini jihuna'e Hu Ni'ajih'i'ina rena apena vahuna. ²⁵ Ijihuni hahi ea irara Jesuni vaji Godoni nini ro'amajaho Jesu areri venae majama marania apena vahuna. Ijihuni maijaho Hu punijihuna'e majama hine pu vahaname puamu vena apene vahuna. ²⁶ Nuni Ni'ajúh'i'ina Nato-hwa ija'ini'ijaho mavarasa'ina. Ijihuni maijaho Hu ariramaa'e 'ee sisea pane 'ee sisea pavwe-navi'ina. Hu ea siseijihi pu'úmo nikwisu'ina pana. 'Enajihuna'e Hu 'unama ahasirime

ta'arohunijaho uneunecha asitaha paranana. ²⁷ 'Enavo Hu veku veku swasa pavenuna. Areri sosi ni'ajihini'ina natohwepo vejuja'ina pavenuna. Ijihuni maijaho pu maraku'a puni sisei jihuna'e vene 'ee iji'a ea 'ahopuni sisei jihuna'e venare'e avajura. 'Enakaivo Jesura ija'ina ka'ene vena-jaho Hu 'aha kwinu ea mapoki jhipuna'e korosi 'ahi swasa venana. ²⁸ 'Enajihuna'e ea ka'ene Mosisi oni varapa tamana ijihuni hari ni'ajihini'ina mama'inijija rejara vo pu emajihuna'e areri pana. 'Enavo varapa tamanijaho vajihuma para'eme Godira Huni ihi 'urahi'i Hariaha iji pijahana. Ijihuna'e Hariaha vejume majama ariramaa renana.

8

Jesu Núni Ni'ajúhi'ina Natohwa

¹ Nara 'waravu jihuni vu'a nima nima ijaho ikenana. Núni Ni'ajúhi'ina Natohwijaho akúpa 'ahi Godi ni'ima'uri jihuni toronua ka'ene namujihuni toi ija mana'inija'i asuma hinu. ² 'Ena'omo Hu Huni harai ara nima nima ijaho Huni kaukara nima nima venana. Iji ara kajaho Natohwijara venana vo emaapo iji vehuna pana. ³ 'Enavo Juapuni sosi ni'ajihini'ina Godi vajahu 'wavi'i swasa vejura kaivo núni Ni'ajúhi'ina Natohwiji 'u'o swasa venana. ⁴ Hu iki mwe'i hi'ipisa Hu Ni'ajihini'ina pareja'a. Ijihuni maijaho ni'ajihini'ina mapoka Mosisi oni varapa tamani jihuni hahi swara vajihura. ⁵ Ike tinia ka'ene pura kaukara vejajaho tinia nima nima ka'ene akúpa 'ahi namujihuni manura. 'Enajihuna'e Mosisira

harai ara ve'iro amairiaramajaho Godira ara kaji ichá'ina vehunijaho 'waramana. Hu ika'ina 'waramana. 'Enakúne ara kaji ve'amajaho Nara manura ka'ene huri'a 'ahakino najahu ka'ina ve'amana 'wamana. ⁶ 'Enajihuna'e núni Ni'ajúhi'ina Natohwijara kaukara ka'ene vena-jara Mosisi oni tamana huni kaukara veji'inijija asitaha paranana. Ijihuna'e vu'a maiu'ina ka'ene nahama 'warama jihuni vaji ni'ajúhuna renana. Vu'a maiu'ina ka'ene nahama 'waramajija ma-maaruna. ⁷ 'Enavo vu'a ka'ene maraku nahama 'waravajara areri re'ipisa vu'a pina ka'ene túna'i nahama 'waravajaho pa'ana reja'a. ⁸ 'Enakaivo Godi Huhusumaro amurijihuni vaji areri parena-jaho kamana. Ijihuni hahi Hu ika'ina 'waramana. Ike heha! Natohwijara ijá 'wama Vea mai'o rouna'omo ro'eje Isureri ora 'ee Juta ora Na Nuni vu'a maiu'ina pu nahama 'warahuna. ⁹ Ijí vu'a maiu'ina kajaho joni opija ka'ene Ijipiti opuni kwai hi'eme Nara Nuni iji 'eka roe samai 'e'umarejo roi'i vu'a ka'ene nahama 'waravujihu vare'ina pana 'wamana. Natohwijara ika'ina 'waramana. Nara pu nahama 'waravuji hami pavejumakame Na pu túchahiuta. ¹⁰ 'Enakaivo Nara Isureri ora kajhipuni 'unama maiu'ina vehuna. Nara Nuni 'unamijino Huni vwiha vaji-jaho samahune 'ee puni oja vajijaho samahuna. 'Ejakame pu Nuni ea reje 'ee Na puni Godia'e rehuna. ¹¹ 'Ejakame pu ehwaha 'ee kachihwaha Natohwijiji hena kavi'ina re'ipisana pa'wahuna. Ijihuni maijaho emaina sesamaa maho'o pu Na hena kivi'ina rehuna. ¹² Ijihuna'e Na puni sisea vwihania areme 'ee runamie pa'arehuna

'wamana. ¹³ Vea ka'ene Godira ijá 'wama Ikaho vu'a maiu'inijina 'wamajino Hu vejume vu'a amurijaho maa pa'ana renana. Raka ka'ene maa pa'ane 'ee sahasa 'wa'avajaho ani ranave pa'arehuna.

9

Mwe'a 'Ee Akúpa 'Ahi Godi Oja Mahunijina

¹ 'Enakaivo vu'a amurijaho ichá'ina Godi oja mahuniji rona 'waramana. 'Ena'omo mwe'aki tini nimaa nimaa Godi oja mahunijaho namana. ² Harai ara ka'ene vejajihuni vajijaho ruha no'ona. Pinijaho naheha jauri tinijine 'ee akuavuri harava useuri 'aiju ijina. 'Ena'omo ruha kajaho Ariramai jihuni Ruha 'wavura. ³ Atehi tanuva jihuni túna'i ruha pinijaho Ariramaa Nimaa Nimaijina 'wavura. ⁴ Ruha kehuni vajijaho koruti 'aijua ka'ene inisenisi jau'e amua tuama ajimujine 'ee pukesia ka'ene Nahama 'warama jihuni Aka 'wavujara namujina. Aka kajihuni pukesi nupiijaho koruti vene 'ee Aka kajihuni vaji korutia kavapwa vajijaho puretia ka'ene mana 'wavujipo navara. 'Ene Eroni oni pijuhijaho ihu vene a'a nahene 'ee muna ka'ene varapa iropu ropu vejajipo Aka vaja kajaho navara. ⁵ Ona'oji'ina mavarasa'ina ka'ene Serapini 'wavujipo Aka rori namiji'i puni tahi rauraha namijajaho numiramuni tinia. 'Enakaivo uneunecha mapoka kajihuni maijaho iviamaa nú areri pa'warahuna. ⁶ Uneunecha mapokakija puni tiniji areri na'eju'e ijí tinia kajino ni'ajih'i'inijija na'ia mapoka va aruma

usevura. Pu ija'ina vejujaho puni sosi kaukara vena avajura. ⁷ 'Enakaivo ni'ajih'i'ina natohtwija-
 jara huhuri ijí Ariramaa Nimaa Nimaa tinia kajaho juara kwinu kwino va'e arumuna. Hu va'e arumujaho veku veko 'aa ka'ene Godina'i swasa vejakame huni sisei vahame 'ee emaapo sisea ka'ene vejuji vahahuniji 'ekare'e va'a arumuna. ⁸ 'Enakaivo Godoni 'Aveni 'waramajaho ruha ka'ene Ariramaa Nimaa Nimaijaho emaapo va'e aruhuna areri pana. 'Enavo ruha amurijara majama ija'ina navi'i na'ipisa ea areri pava'e aruva'a. ⁹ Ike nara 'waravukaho iviamaa raka ka'ene renuji rona 'waravu. 'Enavo emaapo swara ka'ene swasa vehuna'e 'eka roujaho ni'ajih'i'napo 'eke swasa vejujaho ea kajhipuni sisea areri pasomahu'e pa'arejura. ¹⁰ 'Unama ka'ene tamanijaho ijí tamaneru vejuri 'unamijina. Tamana kajaho ichá'ina'e 'iruma ine ichá'ina'e toa ine ichá'ina'e ija some 'ee ichá'ina'e haha 'ajohe vejujina. Pu hine 'unama tamana kaji vena apene vai'i na'eje na'i pini vea ani'ini nitu'eje ijaho parahuna. ¹¹ 'Enakaivo 'unama maa mavarasa'ina maiu'inaka Godira múhajaho Kerisoho Ni'ajih'i'ina Natohwa renana. 'Ene harai ara nimaa nimaa mavarasa'ina ka'ene kahi akúpa 'ahi namujaho emaa ija pavene 'ee mwe'a kehuna pana vo Hu ijí va'e arumana. ¹² Ijí ruha ka'ene Ariramaa Nimaa Nimaijino Hu 'aa apena va'e arumana. 'Enavo 'aa kajaho kotia 'ee purumakau ijhipuni 'aa pana vo Huni 'aa kajino ea maho'o majama maranahunijaho ijí ni'aha kwisu apena va'e arumana. ¹³ Tamana 'unamijaho kotia 'ee purumakau puni 'aa 'ee

purumakau 'u'ua ka'ene veni jaujhipuni túa iji'i
 ahuma 'ekare'e emaa puni sisea vaha'avarono
 haha 'ahi otiura. ¹⁴ 'Enakaivo ikaho niho'o vwi-
 haha! Niho'o ni'ima'urijaho ikena. Nú kwa-
 masahuni 'unama ka'ene vejujaho Keriso oni
 'aijara núni oja sovuma paranana. 'Enajihuni
 hahi Godi ka'ene majama hiji'inijaho nú oja
 mahe 'ee ta'arohu. Ijihuni maijaho Kerisora ma-
 jama hinuni 'Avena vajijino ori'ini sisea pa'ajara
 núnijihuna'e Godina'i swasa ka'ene ariramajaho
 venana. ¹⁵ Ijihuni hahi Hu vu'a maiu'ina kaji
 'ajohare'e Godiho 'ee emaa puni rira mu'oi hinu.
 'Ena'omo ea ka'ene iji pijihajija areri majama
 hihuna ka'ene Godira nahama 'waramajaho ape-
 huna. 'Enavo Kerisora kwamajino ea ka'ene vu'a
 tamana vajijino sisea vejajija sovume pa'arena ji-
 huna'e pu eha paapehuna. ¹⁶ Ea pina kwa'i 'ahae
 ea 'aho'a iji pijihareje huni kukua 'eka'avarono
 'waramajaho vea ka'ene hu kwa'amajaho eaka
 hu ija pijiha kajipuhipo ijí kukuaka hu nahama
 'warama kajija pu 'ekahuna. ¹⁷ 'Enakaivo ea
 kजारahara pakwa'ikaivo mai'o hi'amajaho ea
 'aho'a pa'ekahuna kaivo hu kwa'amaji'a pu
 huni kukua kajaho 'ekahuna. ¹⁸ Ijihuni hahi
 vu'a tamanijaho 'aa paari'amajaho unenu pina
 pare'ena. ¹⁹ Godira tamana ka'ene Mosisi mahaji
 hu marako'a ea mapoka taha 'waramana. Vea
 kaji hu purumakau 'ee kotia 'anie 'aa vejume
 tevua vaji arihume 'ee toa 'u'o ijí usesame sipi
 sapasa amapu'ura ijí apúsame 'ee icha ka'ene his-
 api 'wavujihuni tuamijino taurime ijí apúsavi'i
 'ena 'urine tamana huni puka 'ahijino ijitie 'ee
 'ena 'urine ea mapoka kajija ijitia. ²⁰ Ijiti'i

ijá 'iama Ike 'aakaho Godira vu'a ka'ene ja mi-hajara nimaa re'amaronono avaju 'iamana. ²¹ Hu venaja'ina'e 'aa kajino harai arijaho 'ena ijitie uneunecha mapoka ka'ene vaji navajija 'ena ijitia. ²² Ijihuni hahi nú ijá 'wahuna. Mosisi oni varapa tamanijara 'warama ja'ina'e uneunecha mapokakija 'aa kaji ijitia vaji chiha pa'arehuna. 'Ena'omo 'aa paari'amajaho sisea vwihania arehuna pa'ana re'ena.

Kerisora Swasa Ka'ene Venajara Niarerina

²³ 'Enajihuna'e mwe'a kehuni harai ara 'ee ijihuni vaji uneunecha ka'ene navujija akúpa huni kukua'e matesaramareja vena useara'omo hanuha puni 'aijara reje chiha pa'arehuna. 'Ena'omo akúpa huni kukua nimaa nimaijihuni swasijara mwe'a kehuni swasijaho asimana. ²⁴ Ijihuni hahi Kerisora Arira Maijihuni Ruha ka'ene matesaramareja ijí vejari ruhijaho pava'ana kaivo Hu ruha ka'ene Ariramaa Nimaa Nimaiji akúpa 'ahi núnijihuna'e Godoni una'i va'ana. ²⁵ Sosi ni'ajihina natohtwijara juara kwinu kwinu pa'are'eju'e hanuha 'ai 'eka va'e Ariramai jihuni Ruhi vajahu ja'ina pana vo Kerisora akúpa 'ahi va'ajaho Huni 'aijino 'aha kwinu mahume paranana. ²⁶ 'Enakaivo 'aha kwinu 'aa ka'ene mahajara areri parahuna re'ipisa mwe'akara aneja renaji rene Hu hura hara kwavi'i nava'a. ²⁷ Emaa kwinu kwino kwamasahuni vea iji pijahu'e namuna'omo kwamasahareje 'otua vehuna. ²⁸ Ijihuni hahi Kerisoho ea maho'o kehipuni sisei jihuna'e 'aha kwinu kwamana. 'Ena'omo Hu kú'o ro'amajaho

sisehuna pakwa'i ro'ena vo ea ka'ene Hu 'ajaha ura rena para'uju'e hijujipo marani'avarono rohuna.

10

¹ Mosisi oni tamanijaho raka maaaa ka'ene rohuni jihuni manura. Nitama swasa ka'ene vejujaho juara kwinu kwinu pa'are'uju'e vena vejura. 'Enavo ijara ea ka'ene roujihi areri venae ariramaa rehuna pana. ² 'Enavo ijipo somae ariramaa rena para'ipisa swasa ka'ene vena vejujaho areva'a. Ijihuni maijaho pu niariramaa renae 'ee puni siseiji vwihana temukavu ja'ina pareja'a. ³ 'Enakaivo juara kwinu kwino pura swasa ka'ene vejujara reju'e puni siseijaho vwinamuna. ⁴ Ijihuni maijaho kotia 'ee purumakau 'aijija sisea sove pa'arehuna areri pana. ⁵ 'Enajihuna'e Keriso ka'ene mwe'i roajara ika'ina 'waramana.

A hanuha swasa 'ee swara ura parenau kaivo Ara haha ka'ene amairia mihaji ura renau.

⁶ Nitama rene sisei jihuna'e swasa ka'ene veni jae 'ee swara ka'ene vejujaho A mai'o tea pamanamuna. ⁷ Ijihuna'e Na ika'ina 'waravu. Ike heha! Oo Godi Na roujaho Oni uraiji ve'i routa. Areri Godoni ira vaji nitama Na rona 'warimaji ve'i routa 'wamana.

⁸ 'Ene Na kú'o ika'ina 'waravu. A nitama rene hanuha swasa 'ee swara 'ee hanuha veni jaura 'ee swara 'aho'a ka'ene Mosisi oni tamanijara 'waramu ja'ina'e vejujaho A mai'o ura parenae 'ee tea pamanamuna 'wamana. ⁹ 'Ene Hu kú'o

ika'ina 'waramana. Ike heha! Na Oni ura ijí ve'i routa 'wamana. Hu tamaniji pi'ona'i vo maiu'ina rana'iro roana. ¹⁰ 'Enakaivo Jesu Keriso oni hahijara núnijihuna'e 'aha kwinu swasa vejakame nú ea ariramaa re'avarono Godi ura rena paranana. ¹¹ Sosia ni'ajihina natohtwijara swasa venuni 'aiju rori namine veku veku swasa nikwisu'ina ka'ene sisea veje niho'o papa'arehuniji hine hura hara venuna. ¹² 'Enakaivo Hu sisei jihuni swasa ka'ene venajaho niji 'aha kwinu vejuma parana jihuna'e Hu Godoni ija mana'inija'i asuma hinu. ¹³ Hu Huni nakijihuni Huni mumora hari irechami'i 'ahaue ijí 'ajihuni hinu. ¹⁴ Hura ijí swasa ka'ene kwino venajino Hu ea ka'ene iji pijihajija maho'o majama ariramaa rehuna rejara. ¹⁵ Godoni 'Avenijara vu'a kaha'i raka ka'ene 'waramaji nimaa 'iamarena Hu ika'ina 'waramana. ¹⁶ Natohtwijara ijá 'iama Vea kajino Na Nuni vu'a maiu'ina Nuni ehiji jihipuna'e vena'eju. Na Nuni tamana puni oja vaji irechame 'ee Na puni vwiha vaji venahakame pu hena veji'ina rehuna 'iamana. ¹⁷ 'Enarena Hu kú'o ika'ina 'waramana. 'Ene Na niho'o puni sisea 'ee varapa 'eji'ini jihipuni sisea kú'o pavwiha'eju 'iamana. ¹⁸ 'Ena'omo sisea vwihana areve pa'are'amajaho kú'o sisea huni swasa vehuna areri pana.

'Unama Maiu'ine 'Ee Majama Hihunijina

¹⁹ Ijihuni hahi vwehu núne Jesuni 'aijara renajihuna'e nú paju'ika'i ruha ka'ene Ariramaa Nimaa Nimaiji va'e aruvara. ²⁰ Ijihuna'e ateha ka'ene tanuma namujaho Hura Huni

hahijino 'unama maiu'ina majama hihuna núnijihuna'e jarauhana. ²¹ 'Ene nú ivi'a núni Ni'ajih'i'ina Natohwa Godoni ara 'ajohu jihuna'e ²² roe nú maarira'e Godoni una'i va'a. 'Ene oja nimaa nimajino same 'ee Hu nimaa vetia parava. Ijihuni maijaho núni vwihaha siseijija Keriso oni 'aijara venume núni siseijija pa'arenuana. 'Ene núni hahijaho toa chiha pa'ajino somuhana. ²³ 'Enakúne roe núra iraka ka'ene nimaaroa 'wavuji chichopijanamiujaho are'ikaivo ija kisi 'unanava. 'Ene Hura iraka ka'ene nahama 'waramujaho Hu pauchauchihi venuna. ²⁴ 'Enakúne 'unama ka'ene ni'ajarahuni 'unamijih'i vwihane 'ee oja 'ekarame 'ee maaaa vehunijih'i vwihaha. ²⁵ 'Enavo ja Godoni vu'a 'wavuri sei ahuma hine vu'a 'wa'iro ve'avajaho ea 'ahopo vejuja'ina'e paucha'asa'avara kaivo ea 'aho pu'úmo ahuma hine vu'a 'wame ni'ajara'avara. Ija'ina vehuni jihuni maijaho vea ka'ene Jesura kú'o 'unama iki mwe'i rohuna vea nitu'u namu. ²⁶ Ijihuna'e nú nimai jihunijaho nihena ape'i kaivo mají sisea vena apena va'ujaho sisea puni swasa kú'o pina vehuna pa'ana. ²⁷ 'Enakaivo unenu pina ka'iro 'ajohuna pana vo Godoni 'otuiji 'ajohu. 'Ene Huni nakijih'i veni ni'ima'uri renahuniji 'ajohu. ²⁸ Ei pini Mosisi oni tamaniji pa'ararihaujaho ea no'ona ho no'opisu ijipo nahamaukame panumivura kaivo 'anau'e kwamuna. ²⁹ 'Ena'omo vwihaha'avara! Ea ka'ene Godoni Harihiji túa vetie 'ee 'aa ka'ene nimaa vetiuiji chiha rukina 'wame maa pa'ana 'wavujaho 'ú ea ija'inijija Godoni 'Avena ka'ene maiji vwihani'iniji ira sisea 'waravujija eha

sisea ni'ima'ura paape'eja raka? ³⁰ Ijihuna'e n^ú Hu nihena kavu. Hura ika'ina 'waramana. Eha vetiujaho Nuna'omo Nara pu eha vetihuna. Hu k^ú'o ika'ina 'waramana. Natohwijara Huni ehijijija 'otua vetihuna 'iamana. ³¹ Unenu'u pina ni'ima'ura ka'ene juhunijaho ikena. Godi ka'ene mai'o hiji'ini jihuni ija tahi sisei jihuni sena ni'ima'ura ka'ene namujija ja apehuna. ³² 'Enak^úne ja marako Kerisona'i hena kavajaho parunami'avara. Ja vea ka'ene nimaa rojajaho sisea ni'ima'ura apejara vo ja matauma ija kisi 'unama hijara. ³³ Na'ia 'aho'a ja 'eka va'e eriri 'urarahe 'ee 'eka hijiha'e 'ee 'aniara. Vea 'aho'a ea 'aho'a 'eka ija'ina 'ahiumakame ja pu ni'ajihara. ³⁴ 'Ene ea ka'ene tipurai irechamia jihipu'úmo ahuma sisea apejara. 'Ene uneunecha ka'ene ja 'ajohajaho 'etujihara vo ja teamana'eme matauvara. Ijihuni maijaho joni uneunecha mavarasa'ina ka'ene majama nahunijaho ijí 'ajiha namujaho ja nihejara. ³⁵ 'Enak^úne jara Natohwijiji nimaa ronare'e ija kisi 'unavakaho uneunecha ani ani'ina'po re'avajaho parana o'u'avara. 'Ena'omo joni nimairoi jihuni eha ni'ima'ura navu. ³⁶ 'Enajihuna'e ja masuani hine pasena'eje Godi oni ura ijaho veji'i hi'avara. 'E'irak^úne Hura nahama 'waramajaho 'eka'avara.

³⁷ Ea ka'ene rohunaka 'wavujara rohuni vea samatu'u renuna'omo Hu paasinahuna. ³⁸ Ea ka'ene ariramajaho hu huni nimairoa 'ahiji hinu. 'Enavo ea irara Na túchahiu'jaho Na niho'o pateamanimu 'úmana.

39 'Enakaivo nú ea ka'ene Godi túchahae eha sisea ape'iro hijujihi pu vare'ina pana. 'Enavo núni nimaaroiara nú maranúhunijaho 'ajoha'uju'e namu.

11

Nimaaroiara Reje Harura Vene Asihuna

1 Nimaaroiaraho irake? Raka ka'ene 'ajaha hijujara mai'o rehunjina. Nimairoa pinijaho raka ka'ene mai'o rehuniji nimaa ronare'e 'ajaha hijujina. Nimairoa pinijaho nú núni niakaho pakavu'u vo ijara rehuniji nimaa rojulina. 2 'Ena'omo nitama ea 'aho'a nimaa rojumakame Godi pu nimaa vetiana. 3 Ijihuna'e nú nimairoa vajijino hena kavujaho Godoni irijara akúpa mwe'akaho vejuma renana. 'Ena'omo uneunecha ka'ene nú kivujaho ijihuni vaja parena roara vo Godoni irijara rejara'omo ijí navu. 4 Nimairoa vajijino Eporura Godoni swasa ka'ene venahajara Keni oni swasa asimana. 'Ejumakame Godira Eporu oni swasiji ura renajihuni maijaho Godi najuharena Eporuho ariramaa 'úma avanana. 'Ene Eporuho níkwavuma paranana vo hu majama huni nimaaroiaraho hina 'warumuna. 5 Nimairoa vajijino Inakiho pakwa'eme Godira apene akúpi 'ahi va'ajihuna'e ea hu papiunavara. 'Enavo hu mai'o akúpa 'aha pavai'ini hura Godi teamahuna ka'ene venajaho ea pu níkvura. 6 Ijihuni hahi nimairoa pa'a Godi veje teamahuna niho'o areri pa'ana. 'Ena'omo ea irara Godoni ro'amajaho Godi ijí hinuji nimaa ro'amana. 'Ene

ea irara Hu sa'amajaho Hu eha maa vajihi'ina ro'amana. ⁷ Nimairoa vajijino Noaho saa hira'eje kachihwaha ni'ajihuna'e sisima venana. Unenu pina ka'ene mwe'akaho mai'o pareji'ina ka'ene rehunaka Godira 'waramajaho Noaho hena venana. Huni nimaaroa vajijino mwe'a ke'ura namahi'i vu Godina'ijaho ariramaa rena paranana. ⁸ Nimairoa vajijino Eparahamiho Godira 'umenajaho Huni ira hena venana. 'Enarena huni ara are'ika'ivo kwaa pina ka'ene Godira hu mahuna ka'ene nahama 'waramaji va'ana. Hu va'ajaho kwaa ichihicha va'u roji'i pakama paheji'i va'ana. ⁹ Nimairoa vajijino Eparahamira va'e Godira nahama 'waramani kwai 'e'unajaho harai ari venarena apiora puna'i rena hinana. 'Ene túna'i Aisikiho 'ee Jekapiho ijá harai ari hi'eme aachia nikwinu'ina kaji ahuma 'ekahunijaho kú'o nahama 'waramana. ¹⁰ Eparahamira ija'ina venajihuni maijaho ara natohwa ka'ene Godira Huni iji mina vene kuteja same 'ee ara natohwa maa ka'ene vena ajimaji sama avanana. ¹¹ Nimairoa vajijino Seraho paranamaa renana kaivo hu areri hari'i nenana. Ijihuni maijaho Godira raka ka'ene nahama 'waramajaho Hu areri ija'ina rehunijaho Seraho nimaa ronana. ¹² Ijihuna'e ea mapokakaho Eparahami oni vaji rena roara. Hu emamaa'omo areri sesamaa pa'arehune sa'ina vo huni harihijjahija chinasa rehune 'ee ajara ka'ene areri patahuna ka'ene soha rori navuja'ina rehuna. ¹³ Ikija maho'o iraka ka'ene nahama 'waramajija pa'ekara kaivo nimairoa vajijino kwamasahara. 'Enakaivo pu nikamareja

kamakura rene teamanama parana roara. Pu ika'ina 'wava Nú apiora 'ee mwe'akaho ea suja 'wavara. ¹⁴ Ijihuna'e ea ka'ene ija'ina 'waravujija puni kwaa pu majaa hina savu. ¹⁵ 'Ene pu nimaa nimaa ara kwaa ka'ene pura ijí rene usema va'aji vwihaji'i hi'ipisa pu 'unama same kú'o 'unama ijí vaa'a. ¹⁶ 'Enakaivo areri ija'ina. Pu ara kwaa mamaiji ura vejujaho akúpa 'ahi jihunijina. Ijihuni hahi Godiho puni Godi 'iahunijaho pajumu. Ijihuni maijaho Hu puni ara natohwa amairiaramahana. ¹⁷ Nimairoa vajijino Eparahamiho vea ka'ene Godira vena kamajaho hu Aisikiho areri swasa venana. Eparahamiho Godira nahama 'waramajihini henarena huni hariha nikwinu Aisiki swasa ve'iro amairiaramana. ¹⁸ Godi Eparahami nahama 'waramana Aisiki oni hariha ka'ene huni vaji oni amuja mapoka rehunijina 'wamana. ¹⁹ Eparahami vwihanajaho emaapo kwa'avajaho Godira areri venae kú'o 'urina hihuna ronana. 'Ene Eparahamiho nimaa huni hariha kwama 'urinane sa'ina apenana. ²⁰ 'Ene nimairoa vajijino Aisikiho huni harihija Jekapi'o Iso'o merajihana. 'Ene Godira iraka ka'ene túna'i vehunijaho nimaa ronana. ²¹ 'Ene nimairoa vajijino Jekapiho vea ka'ene hu ema rena parane kwa'i venajaho hu Josapi oni harihija merajihana. 'Ene hu huni pijuhijino pijunavi'i Godi oja mahana. ²² 'Ene nimairoa vajijino Josapiho vea ka'ene kwa'i venajaho Isureri oni harihipo nimaa roji'i 'waramajaho Godira veje Isureri ora Ijipiti raname usehuna. Hu nimaa rona parana jihuna'e hu pu 'waramajaho pu

use'i ve'avajaho huni 'atijija 'eka pu pu'úmo usema vahuna. ²³ 'Ene nimairoa vajijino Mosisi oni emahwapo hu nahejari vejaho masapa no'opisu apúrinanavara. Pu kavajaho Godiho puni sesamaa ani'ina mihana'e kavara. 'Enarena pu kinijara iraka pununa'i vehunijaho pajuvara. ²⁴ Nimairoa vajijino Mosisira emaina renajaho hu Pero oni 'apajijihuni hariha 'wahuna semana. ²⁵ Ijihuni hahi hu Godoni ehijijihi pu'úmo ahuma ahija akehuna ura renana vo sisea ka'ene hu ma'uako teamama para'eje venareje kú'o pa'arehunijaho hu pataarohe pavenana. ²⁶ Maijaho hu Keriso onijihuna'e sisei hihuna vo Ijipiti opuni kukua rukima'ura mamaijaho pave'eju ronana. Ijihuni maijaho Godira huni eha mamaa ka'ene vajahuniji kavi'i va'arena avanana. ²⁷ 'Ene nimairoa vajijino Mosisi Ijipiti opuni kwaa aremana. Hu kinijihuni sena pajuhamana. 'Enavo Mosisiho Keriso pakamana vo nimairoa vajijino Hu kavi'i va'ana. ²⁸ Nimaaroo vajijino Mosisira Ijipiti vaji Isureri ora 'waravume pu Pasova vejara. 'Enareja pu 'aa 'ene vwichajiami tanihara. 'Ejakame kwamasahuri 'ona oji'inijara amura nahenaji asita'amarono avajara. ²⁹ 'Ene nimairoa vajijino Isureri ora soha iha ka'ene Avi'ina 'wavujaho mwemaa re'eme sua va'ara. 'Enakaivo Ijipiti ora 'u'o sua va'eme soha kajara imwasamiana. ³⁰ Nimairoa vajijino Isureri opo Jeriko verijaho na'ia iropu no'o tauhu'eme vera kajaho tira'usahe arihana. ³¹ 'Ene nimairoa vajijino Rehapihō maraku'a 'uasa venajaho ea ka'ene

huni ara kwaa natohwa vajijino Godoni ira he'iro senavi'inijipo kwamasaha ja'ina hu pakwamana. Ijihuni maijaho hu Isureri opuni júhoji'ina ka'ene roajihi ni'ajiha jihuna'e pakwamana. ³² 'Ene na vu'a 'aho'a iraka'e 'wara'ejo? Ijihuni maijaho Kitiani ho Paraki ho Samisoni ho Jepata ho Teviti ho Semueri ho 'ee poropeti 'aho'i jhipuni nimairoji kwinu kwino 'warahuna areri pana. ³³ Nimairoa vajijino eakipo kinia 'ahopuni ara 'e'unie ariramaijino 'ajoahara. 'Enare'e Godira raka ka'ene nahama 'waramajaho 'eke 'ee raioni puni ira pijuturihura. ³⁴ 'Ene pu vena harura ka'ene

Noinrena ajimaji utahe 'ee ea mai'o pu so'wi papijihume kwamasaha 'ee pu harura pa'ajija ta'arohe harura rukina remaravara. 'Ene pu ajira vajijaho harusima'ura rene 'arahara. Pu naka puni amia venaume pitapa juhahara. ³⁵ 'Enavo napara puni oja mihi'inijaho kú'o 'uname kwamasahari vajijino 'ekara. 'Enakaivo ea 'aho'a Godi nimaa roji'inijija pu Godi túchaha'avarono haha hiana ani'ina vetiara. 'Enakaivo pu Godi túchahahunijara senama jihuna'e kwamasahara. Ijihuni maijaho pu hia pina maaaa 'urina hihuniji nimaa rojara. ³⁶ 'Ene ea 'aho'a sisei matihe 'ee ajiaki hijihaume túpa puama vajame 'ee ea 'aho'a seni kamorame tipurai vaji ato'arumaara. ³⁷ 'Ene ea 'aho'a muni 'aniume tirahe 'ee 'aho'a 'eka so'wi rira mu'oi ataara. 'Ene ea 'aho'a vena kime 'ee so'wi pijihume kwamasahara. 'Ene ea 'aho'a ateha pa'arenaume sipia 'ee kotia sisa ijí iruhe 'ee savara. 'Ene ea 'aho'a matuname 'ee uneunecha

pa'amaa renae 'ee sise'i 'ahiara. ³⁸ 'Enajihuna'e pura niho'o mavarasa'ina ka'ene vejajaho pu areri mwe'akaho pahihune sa'ina. ³⁹ Ijihuni hahi ea ikihi nú rona 'waravujija puni nimaaroijaho Godi teamamana. 'Enakaivo pu Godira nahama 'waramajaho 'aho'a mai'o pa'ekara. ⁴⁰ Ijihuni maijaho Godira unenu pina mavarasa'ina núna'e ranavu'e namu. Ijihuni hahi nú pa'a pu areri ho'ina rehuna pana.

12

Godi Núni Omijine 'Ee Jesura Venuja'ina'e Nú Vehuna

¹ Ijihuni hahi ea mapoka mapoka 'imiti epuna'i sama outúhe hina kúvi'i hiju. 'Enajihuna'e raka ka'ene Godoni ura ijí veju'e tanumuji ani irechaha. 'Ee sisea ka'ene veku veko núni vwihá vaji mumuji ani irechaha. Raka ka'ene apehuniji ape'iro mají hine ninukujahi'i na'avara. ² Jesu ka'ene núni nimairoa anejijine 'ee aneja rena va'e uri usehunijina. 'Enajihuna'e núni nia Hu kavi'i vahuna. Hu korosi 'ahi ahija apeji'i jumana vo ijí Hu juma kajaho semana. Hu ija'ina venajihuni maijaho Hu túna'i teamahuniji apehuni jihuna'e avanana. 'Ena'omo Hu iviamaa akúpi 'ahi Godoni toronu ija mana'inija'i asuma hinu. ³ Vwihaha! Ea sisemaa ijipo Hu sise'i 'ahaume haha hiamá paranana. 'Enakúne ahija ija'ina apena va'avajaho pasenave are'avara. ⁴ Ja sisea vaji hina ruaraha roi'i pivusaha kwa'asunavara vo mai'o pakwavara. ⁵ Ja Godoni harihiji jihuna'e Hura ja ni'ajiharena vu'a ka'ene 'waramajaho runamio? Hu ika'ina 'waramana

Nuni harihe! A Hu túchahakame Natohwijara eha ma'amajaho a Hu pamakame 'ee ara Hu túchahauji Hu ijí rona 'waramajaho pasena'amana. ⁶ Natohwijara oja mihi'inijipo Hu túchahaujaho eha mihuna. 'Ene ea irara Huni hariha nimaa renajara túchahaujaho Huni harihi jihuna'e eha mahuna 'iamana.

⁷ Godira ja ija'ina 'ahi'amajaho vwiha'avara. Ja Huni harihiji jihuna'e aahi'ena. 'Ú ja vi hejajaho hariahi vu'ataa pahenajaho omaha kora pa'warame 'ee pa'anaune? ⁸ 'Enavo ja Godi túchaha va'eje Huni harihija 'ahi ja'ina'e eha pamiha ka'avajaho ja oma pa'ana. 'Ene ja nimaa Huni harihija pana. ⁹ 'Enavo mwe'a kehuni omijipo pu kú'ēju'e nú areri parehuniji veju'e pu ruruvujaho puni hura vejura. 'Ena'omo núni omijihipuni ira hene hura vejuja'ina'e akúpa huni Omijara eha múha ka'avajaho teamana'eje Huni hura venareje majama hi'avara. ¹⁰ Ijihuni hahi núni opijijija pu raka ka'ene kima heju'e maraju jihuna'e pu juara ma'uako hiji'i 'anúe kora 'waravura. 'Enakaivo Godira nú eha ka'ene múhujaho Hu nimaa 'ahi nú maranúhuni jihuna'e venuna. Ijihuni hahi nú Huni ariramaijaho ahuma apehuna. ¹¹ Vu'ataa paheju'e 'aniujaho hianavu jihuna'e tea pamanavura. 'Enakaivo ea ka'ene ija'ina 'ahiujija túna'i pu ea maaa re'eja.

'Unama Ichá'ina Vehunijine 'Ee Jujuvu'a

¹² 'Enakúne ija jona ka'ene harura pa'arenaujaho harura vene 'unaha. 'Ene joni atoka ka'ene irimanamujaho harura vena

'urine namina va'a. ¹³ 'Ene jara mumora ka'ene namina vahuni 'unamijaho amairie arira renama. 'Ejakame ja 'ararihia vu'ujija pu irimae harura pa'arenaujija namina pivusaha arihura vo pu kú'o harura rukina reja. ¹⁴ 'Enakúne ea 'aho pu'úmo oja sonaravi'i hi'avara. 'Ene ani ani pavene 'ee 'unama ariramaiji vehunijara ituna'avara. Ea irahipo ariramaa pa'ana re'avajaho Natohwijaho pakahuna. ¹⁵ Ja ea 'aho pu'úmo ni'ajara'irakúne Godoni mavwihani'inijaho pu paasina'avara. Ea sename temukame ajinavakame 'uraarahuni ira ea 'warahunijaho 'ajoara'avara. Ija'inijara reju'e ea mapoka siseraniura. ¹⁶ 'Enakúne joni vaji ea 'aho'a 'uasa pavene 'ee Godi pamatahareje Isora venaja'ina pave'avara. Hu 'iruma huni hahi poka huni harurijaho 'u'ua huni 'i'imenana. ¹⁷ 'Ena'omo túna'i hu omahoni merajih'i'iniji ura rena paranana vo paapenana. Hu huni sisea pavwihana arema jihuna'e asinamarena nirama mi'imi'imana. ¹⁸ Ja mai'o Isureri opo Sainai huri'a ka'ene vena ni'ima'ura rene 'ee temukame 'ee hwasisiapo 'utihi'i 'e'u'eme Godira Huni varapa mihaja'ina ja mai'o pavwevara. ¹⁹ 'Ene pu ijí he'eme tauja ajira 'umene 'ee vu'a 'wara'eme iruno'ijara ataa 'ejahaa parajumakame Godi tanu'urahe vu'a pa'wara'amarono 'waravara. ²⁰ 'E'ejume Godira ika'ina 'waramajaho huri'ake hanuhi vwe'amajaho muni 'anie kwamana 'i'ejue tea junavu'e tihi tihi juhahi'i hejara. ²¹ Mosisi raka ka'ene ijí renaji kamarena hu 'u'o tea juvumakame na 'u'o tea junime 'ee tatotima paraniu 'iamana. ²² 'Enakaivo ja

Saiani Huri'i Godi ka'ene majama hiji'ini jihuni ara kwai roara. Ara kwaa kajaho akúpa huni Jerusaremijina'omo Godoni 'ona oji'ina mapoka mapoka areri patahuna ijí hiju. ²³ Godoni harihija amura ka'ene puni iha kahi akúpa 'ahi veju'e navi'inijipo ahuvuri tinijino ja niroara. Godi ka'ene 'otua vetihuni anesuri jihuni roara. 'Ene ja Godoni ea ka'ene kwamasaha jhipuni 'avena ka'ene ariramaijipo hijuri tiniji roajivara. ²⁴ Ja vu'a maiu'inijara 'warama ja'ina'e Jesu ka'ene Godiho 'ee emaa ijhipuni rira mu'oi hinujihuni roara. 'Ene ja 'aa ka'ene ijikumajara Eporu oni 'aa asima ira mamaa 'warama jihuni roara. ²⁵ Godi ka'ene ja 'waramu jihuni ira hena ve'avara. Isureri ora pu Mosisi oni ira hene pavejajaho eha sisea apejara. Mosisi Hu mwe'a ke'ura vo nú akúpa huni Godiji túchaha'avajaho ja vwihajujaho nú eha paapehuna. ²⁶ Ve'a ka'ene Godira Sainai huri'i 'wara'eme Huni iruhoijara mwe'a varimana. 'Ena'omo Hu kú'o nahama ika'ina 'waramana. Na'i pini Nara mwe'aru pausi'eju vo akúpa 'u'o 'unama usihuna 'úmana. ²⁷ Ikehuni maijaho uneunecha ka'ene mwe'i navujaho 'unama usive pa'arehuna. 'Enakaivo majama nahuni uneunecha ka'ene pavari'avajipo na'eja. ²⁸ Nú ara ka'ene areri pavarihuniji apejara. 'Enajihuna'e nú Godi temani 'wame 'ee Hu teamahuni ja'ina'e venareje Hu oja mahe Huni hura vehuna. ²⁹ 'Enajihuna'e núni Godijaho niho'o venijihuni uru'uruijina.

13

Ichá'ina Veje Godi Teamame 'Ee Kerisoho Ura Ani Ani'ina Parenuna

¹ Vwehu jo pu'úmo oja ma'ara'avajaho majama nama va'amana. ² Apiopo ro'avajaho ni'ajihuna pasena'avara. Ija'ina vejajihuna'e ea 'aho'a Godoni 'ona oji'ina pakivi'i ni'ajihara. ³ 'Enakaivo ea ka'ene tipurai hijujija parunamie 'ee ja areri pu pu'úmo hiji'i vwihava ja'ina'e vwihani'avara. 'Ene ea ka'ene ahija sisea apejuihija areri pu pu'úmo hiji'i vwihava ja'ina'e vwihani'avara. Ijihuni maijaho ja 'u'o haha rukina. ⁴ 'Ene ja napasí nene 'ee parui nejajihuni hura vene 'ee ijaho paruarahareje napara paturame 'ee parua patura'avara. 'Asúra kivasi 'uasa paveje 'ee napasina paruina pura parui nene 'ee napasí nejajaho paruarahareje patura'avara. Ea ija'ina veji'inijija Godira eha sisea mihuna. ⁵ Monia oja mihuri 'unami jihuni vaha pahi'avara. Raka ka'ene icharo jonuna'i navujaho teamana'avara. Ijihuni maijaho Godira ori'ini ika'ina 'waramana. Na a paranamae Na a patúchahahuna 'úmana. ⁶ Nú raka ka'ene hena kavaji ja 'waravu.

Natohwijaho nuni Ni'ajihini jihuna'e na pajuvu.

'Ena'omo ea pu raka na veti'ea? 'iamana.

⁷ 'Enavo Godoni vu'a 'waravi'inijipo 'waravaji vwihava'avara. 'Ene pura ichá'ina mamaa ka'ene hijuja'ina hine 'ee puni nimairoi ja'ina'e mati'avara. ⁸ Ijihuni maijaho Jesu Kerisoho niara iviasa 'ee nitua majama nikwisu'ina. ⁹ 'Enakúne vu'a ani'ina 'ee vu'a ira'atiji 'eka

'warave nimaasa reje ja paki'eje usema va'ava. 'Enajihuna'e maijaho mavwihani'inijara veje núní oja harura rehuna. Ijí harura kajaho 'iruma ichá'inijihí ijurepuni varapi ja'ina pana. 'Ena'omo varapa kajija ea pina pani'ajahuna. ¹⁰ Núní swasa vejuri 'aiju ijaho mwe'a kehuni harai ara ni'ajihí'inijija pu areri paihuna. ¹¹ Juapuni tamana 'unamijaho sosi ni'ajihí'ina mama'inijara hanuha puni 'aa apena va'e Ariramaa Nimaa Nimai jihuni ruhiji sisea huni swara 'eke va'e aruvura. 'Enakaivo hanuha maijija samaumaa jaura. ¹² Ijihuna'e Jesuho Huni ehijijipo ariramaa re'avarono ara natohwa huni samai 'anaume haha hiame 'aa ari'eme kwamana. ¹³ Ijihuni hahi roe nú Huni va'e ara huni samai Hura juha ka'ene apena ja'ina'e nú 'u'o apeja. ¹⁴ Ike mwe'akaho núra majama hina vahuni ara pana. 'Enavo nú ara natohwa ka'ene mai'o rohuniji 'ajaha hiju. ¹⁵ 'Enajihuna'e Jesuni vaji núní swara 'ee swasa na'iaka mapokakaho vene Godi ta'arohi'i hina apena vahuna. Núra Godi ta'arohi Huni iha 'unama ahasirivujaho Hu teimani 'wavuri 'inijara núní irititi usemujina. ¹⁶ 'Enakúne ea 'aho'a ka'ene kukua pa'aji vajihuna pasena'avara. 'Ene mamaa vehunijaho parunamil'avara. 'Unama ija'inijija Godi teamama paranuna. ¹⁷ Joni sosi 'ajohi'ini jhipuni ira hena vene 'ee puni hura ve'avara. Ijihuni maijaho pu joni 'avena 'ajohe 'ee pura raka ka'ene vejujija Godi 'waravi'i vejura. 'Enakúne ja puni ira heji'ina rejakame pu patemuka'eje puni kaukara hami veji'ina re'avara. Pu temuka'eje ve'avajaho hami

pani'ajihuna. ¹⁸ 'Enavo nú joni vaji hina roujaho nú unenu pina venareje nú junuhuna pana. Nú raka ka'ene vejujaho ja kúvi'i núni hura vehuniji vwihaji'i vejura. Ijihuna'e núni siporua 'onu'avara. ¹⁹ Na ja 'ejahiujaho ja iviamaa nuni siporua 'ojakame na kú'o marako 'uname joni vu'uma.

Tanuhuni Siporua

²⁰ 'Ene veje Godi matauvi'ina ka'ene núni Natohwa Jesu vejume 'urinajaho Hu sipia 'Ajohi'ina Natohwa ka'ene vu'a maiu'ina majama nahuniji Huni 'aiji nimaa venajina. ²¹ 'Ene Godira veje uneunecha mapoka ka'ene ja Huni ura ijí vehunijaho vajihama. Hu joni vaji veje uneunecha raka ka'ene Hu teamahunijaho Jesu Keriso oni harura vaji renama. 'Ene Jesu ta'arohujaho majama nama apena va'ama. Amení.

Vu'a Túchamaijina

²² Vwehu nune Na ja 'ejahiare'e na asura ma'uako vejukúne raka ka'ene 'waravukaho hami ve'avara. ²³ Na ja hehuna ka'ene 'waravujaho núni vwea Timotiho tipura ni'e'una roana. 'Ena'omo hu marako iki ru'e'u'amajaho na aheme nú hu'úmo vu'e ja kihuna. ²⁴ Joni sosi 'ajohi'ina 'ee ea 'aho'a nimaa roji'ina ka'ene ijí hijujija na 'ajoravu'e 'ee ea ka'ene Itari hijujipo ja 'ajoravu. ²⁵ Godoni maiji vwihani'inijaho ja pu'úmuna.

Godoni Vu'a Maiu'ina
The New Testament in the Ese Language, also known
as the Managalasi Language, of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Mangalasi long Niugini
copyright © 1975, 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Managalasi (Ese or Managalasi)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

729c2a8f-9ea3-55ca-9318-793c2828d776